

Istungidokument

A8-0161/2016

28.4.2016

RAPORT

uute võimaluste kohta energiatarbijatele
(2015/2323(INI))

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Raportöör: Theresa Griffin

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS	13
VASTUTAVAS KOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS	17

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

uute võimaluste kohta energiatarbijatele (2015/2323(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 15. juuli 2015. aasta teatist „Uued võimalused energiatarbijatele“ (COM(2015)0339),
- võttes arvesse komisjoni 15. juuli 2015. aasta teatist avaliku konsultatsiooni algatamise kohta energiaturu uue korralduse üle (COM(2015)0340),
- võttes arvesse komisjoni 16. veebruari 2016. aasta teatist „ELi kütte- ja jahutusstrateegia“ (COM(2016)0051),
- võttes arvesse komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatist „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ (COM(2015)0080),
- võttes arvesse komisjoni 26. novembri 2014. aasta teatist „Investeerimiskava Euroopa jaoks“ (COM(2014)0903),
- võttes arvesse komisjoni 15. novembri 2012. aasta teatist „Toimiv energiaturg“ (COM(2012)0663),
- võttes arvesse komisjoni 8. märtsi 2011. aasta teatist „Konkurentsivõimeline vähese CO₂-heitega majandus aastaks 2050 – edenemiskava“ (COM(2011)0112),
- võttes arvesse komisjoni 15. detsembri 2011. aasta teatist „Energia tegevuskava aastani 2050“ (COM(2011)0885),
- võttes arvesse kolmandat energiapaketti,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi

2005/29/EÜ ebaausate kaubandustavade kohta,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta,
 - võttes arvesse komisjoni 9. märtsi 2012. aasta soovitus 2012/148/EL arukate mõõtmissüsteemide arendamiseks ettevalmistumise kohta,
 - võttes arvesse oma 19. juuni 2008. aasta resolutsiooni Euroopa energiatarbijate õiguste harta kohta¹,
 - võttes arvesse oma 10. septembri 2013. aasta resolutsiooni toimiva energiaturu kohta²,
 - võttes arvesse oma 14. märtsi 2013. aasta resolutsiooni energia tegevuskava kohta aastani 2050 ja tuleviku kohta koos energiaga³,
 - võttes arvesse oma 4. veebruari 2014. aasta resolutsiooni nutivõrkude arendamise kohalike ja piirkondlike tagajärgede kohta⁴,
 - võttes arvesse oma 15. aprilli 2014. aasta resolutsiooni tarbijakaitse kohta kommunaalteenuste puhul⁵,
 - võttes arvesse oma 15. detsembri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa energialiidu suunas liikumise kohta⁶,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ning siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamust (A8-0161/2016),
1. väljendab heameelt komisjoni teatise üle „Uued võimalused energiatarbijatele“;
 2. rõhutab, et raporti eesmärk on tagada kodumajapidamistest energiatarbijatele uued võimalused energiasüsteemi ülemineku taustal; rõhutab, et tööstustarbijaid tuleks käsitleda eraldi raamistikus;
 3. rõhutab, et käimasoleva energiasüsteemi ülemineku käigus toimub eemaldumine tsentraliseeritud tootmisel põhinevast traditsioonilisest energiasüsteemist ja liikumine detsentraliseerituma, energiatõhusama, paindlikuma ja suure osas taastuvatel energiaallikatel põhineva süsteemi suunas;
 4. juhib tähelepanu uuele turukorraldusele üleminekuga kaasnevatele kuludele teatavates liikmesriikides; palub komisjonil neid kulusid taskukohasuse ja konkurentsivõime seisukohast nõuetekohaselt arvesse võtta;

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0306.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0344.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0088.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0065.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0342.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0444.

5. tuletab meelde, et lõppeesmärgiks peaks olema täielikult taastuvatel energiaallikatel põhinev majandus, mida on võimalik saavutada ainult energiatarbimist vähendades, energiatõhususe esmatähtsuse põhimõtet täielikult rakendades ja energiasäästu ning nõudluse meetmeid pakkumise meetmetest tähtsamaks seades, et täita meie kliimaeesmärgid kooskõlas Pariisi kokkuleppe 1,5 °C stsenaariumiga ja tagada energiapõhine, konkurentsivõime ning eelkõige väiksemad tarbijaarved;
6. on seisukohal, et seoses sellega peaks energialiit keskenduma eelkõige kodanike huvidele ning:
 - a. pakkuma kodanikele stabiilset, taskukohast, tõhusat ja säästvat energiat ning kvaliteetseid energiatõhusaid tooteid, teenuseid ja hooneid;
 - b. võimaldama kodanikel taastuvenergiat ise toota, tarbida, salvestada ja sellega üksikult või kollektiivselt kaubelda, võtta meetmeid energia säästmiseks, hakata tarbimisvalikute kaudu energiaturu aktiivseks osalejaks ning osaleda turvaliselt ja usalduslikult tarbimiskajas; on veendunud, et sellega seoses tuleks komisjoni juhitud osalemisprotsessi abil ELi tasandil kooskõlastada praktiline ühine arusaam mõiste „tootev tarbija“ sisust;
 - c. aitama kõrvaldada kütteostuvõimetuse põhjused;
 - d. kaitsma tarbijaid turuosaliste kuritarvituste ning konkurentsi moonutavate ja ebaausate tavade eest ning võimaldama tarbijatel täiel määral oma õigusi kasutada;
 - e. looma soodsad tingimused hästtoimiva ja konkurentsivõimelise energia siseturu kujunemiseks, pakkudes tarbijatele valikuvõimalusi ning läbipaistvat ja selget teavet;
7. on seisukohal, et järkjärgulisel loobumisel tarbijate energiahindade reguleerimisest tuleks arvesse võtta konkurentsi tegelikku taset turul energialiidu strateegia taustal, sest see peaks tagama, et energia on tarbijatele kättesaadav turvalise hinna eest;
8. on seisukohal, et energiaalane üleminek peaks üldpõhimõttena kaasa tooma tõhusama, läbipaistvama, kestlikuma, konkurentsivõimelisema, tasakaalustatuma, detsentraliseerituma ja kaasavama energiasüsteemi, mis on kasulik kogu ühiskonnale, suurendab kodanike ning kohalike ja piirkondlike osalejate ja kogukondade kaasatust ning võimaldab neil energia tootmise, jaotamise ja salvestamise vahendeid täielikult või osaliselt omada, kaitstes samas kõige haavatavamaid elanikkonnarühmi ning tagades, et energiatõhususe meetmetest ja taastuvenergia kasutamisest saadav kasu tehakse ka neile kättesaadavaks;

Toimiva ja kodanikele kasuliku energiaturu kujundamine

9. on seisukohal, et mõningasest edust hoolimata ei ole kolmanda energiapaketi eesmärki (tõeliselt konkurentsivõimelise, läbipaistva ja tarbijasõbraliku energia jaemüügituru loomine) kõigis liikmesriikides veel täielikult saavutatud, nagu nähtub turu püsivalt kõrgest kontsentratsioonist, suutmatusest vähenevaid hulgimüügikuluseid jaehindades kajastada, teenusepakkuja vahetamise võimaluse vähesest kasutamisest ja tarbijate rahulolematusest;

10. on seetõttu veendunud, et komisjon peab kindlaks määrama või välja töötama täiendavad hästi toimiva ja tarbijasõbraliku energiaturu näitajad; rõhutab, et sellistes näitajates tuleks muu hulgas arvesse võtta energiatarnija vahetamise majanduslikku mõju tarbijatele, tarnija või paketi vahetamise tehnilisi tõkkeid ning tarbijate teadlikkuse taset;
11. rõhutab, et avatud, läbipaistev, konkurentsivõimeline ja hästi reguleeritud turg on tähtis, et hoida hinnad madalad, hoogustada innovatsiooni, parandada klienditeenindust ja kõrvaldada tõkked, mis ei võimalda kasutada uuenduslikke ärimudeleid, mis võivad kodanikele häid võimalusi pakkuda, suurendades nende mõjuvõimu ja aidates ennetada kütteostuvõimetust;
12. tuletab meelde, et klientide valikuid jaotusvõrgus piirab võrkude loomulik monopoolsus, mis tähendab, et kliendid ei saa jaotusvõrguettevõtjat vahetada; rõhutab, et vaja on piisavat turujärelevalvet jaotusvõrguettevõtjate üle, et kaitsta kliente võrguarvete järsu suurenemise eest, kehtestades näiteks igale tõusule suurima lubatud protsendimäära;
13. palub komisjonil analüüsida probleeme, mis on seotud agressiivse maksuplaneerimise ja maksudest kõrvalehoidumisega energiaturul ja eriti selliste loomulike monopolidega nagu jaotusvõrguettevõtjad;
14. on seisukohal, et komisjon ja liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid, tagamaks, et riiklike võrkude suuremast ühendatusest saadav kasu ei läheks jaotusvõrguettevõtjatele, vaid sellest saaksid otseselt kasu lõpptarbijad; on lisaks seisukohal, et riiklike võrkude ühendatuse suurendamine peab positiivselt mõjuma tarbijate makstavale energiahinnale ja seetõttu tuleb vältida kasu kandumist ainult jaotusvõrguettevõtjatele;
15. palub komisjonil ja liikmesriikidel hoolikalt tagada kolmanda energiapaketi täielik rakendamine ning nõuab selle läbivaatamist energiaturu uue korralduse raames, et võtta arvesse järgmisi kodutarbijatega seotud soovitusi:
 - a. soovib suurendada arvete sagedust ning nii arvete kui ka lepingute läbipaistvust ja selgust, et hõlbustada tõlgendamist ja võrdlemist ning lisada energiaarvetesse või esitada nendega koos ka võrdlusi teiste tarbijatega ja teavet tarnijate vahetamise kohta; rõhutab, et keelekasutus peab olema selge ja tehnilisi termineid tuleb vältida; palub, et komisjon määratleks selles valdkonnas minimaalsed teabele esitatavad nõuded, kaasa arvatud parimad tavad; rõhutab, et nii fikseeritud tasusid kui ka makse ja lõive võiks arvetel sellisena selgelt ka esitada, mis võimaldaks kliendil neid kergesti eristada muutuvatest tarbimisega seotud kuludest; tuletab meelde kehtivat nõuet, et tarnija esitaks arvel või sellega koos iga energiaallika panuse tarnija üldisse energiaallikate struktuuri eelnenud aastal, tehes seda arusaadaval ja selgelt võrreldaval viisil ja lisades viite sellele, kust leida teavet CO₂-heite ja radioaktiivsete jäätmetega seotud keskkonnamõju kohta;
 - b. soovib luua ühtse kontaktpunkti, et anda kogu vajalik teave, mis võimaldab tarbijal teha teadliku otsuse;
 - c. soovib, et tarnijad ja jaotusvõrguettevõtjad, kellel on juurdepääs kodumajapidamise

varasematele tarbimistavadele, samuti sõltumatute võrdlusvahendite haldajad teeksid energiasektorit reguleerivate asutustega koostööd, et uurida, kuidas tarbijaid kõige paremini pakkumisvõrdlustega varustada, et kõik tarbijad, isegi need, kellele puuduvad digioskused või juurdepääs internetile, saaksid teada, kas tarnija vahetamine aitaks neil raha säästa;

- d. soovib koostada suunised hinnavõrdlusvahendite kohta, et tagada tarbijate juurdepääs sõltumatutele, ajakohastatud ning arusaadavatele hinnavõrdlusvahenditele; on veendunud, et liikmesriigid peaksid kaaluma kõiki hinnavõrdlusvahendeid hõlmavate akrediteerimissüsteemide koostamist kooskõlas Euroopa energeetikasektorit reguleerivate asutuste nõukogu suunistega;
 - e. soovib niisuguste uute platvormide loomist, mis toimiksid sõltumatute hinnavõrdlusvahenditena, et tagada tarbijatele suurem selgus arve suhtes; soovib anda selliste sõltumatute platvormide kaudu tarbijatele teavet kasutatud energiaallikate protsentuaalse osakaalu ning energiatariifides sisalduvate eri maksude, lõivude ja lisatasude kohta võrdleval viisil, et võimaldada tarbijal kergesti otsida sobivamaid pakkumisi; soovib anda see ülesanne olemasolevatele organitele, nagu riiklikud energiaasutused, reguleerivad asutused või tarnijaorganisatsioonid; nõuab, et igas liikmesriigis töötataks välja vähemalt üks niisugune sõltumatu hinnavõrdlusvahend;
 - f. tarnijate jaemüügikonkurentsi edendamiseks soovib liikmesriikidel koostada koostöös hinnavõrdlusvahendite haldajate ja tarnijarühmadega suunised, tagamaks, et viis, kuidas tarnijad eri tariife kujundavad, võimaldab neid lihtsalt võrrelda ega tekita tarbijas segadust;
 - g. soovib, et arvel või koos arvega teavitataks tarbijat tema jaoks sobivaimast ja soodsaimast tariifist, lähtudes tema varasematest tarbimistavadest, ja et tarbijal oleks soovi korral võimalikult lihtne sellele tariifile üle minna; märgib, et kuna paljudes liikmesriikides vahetavad tarbijad harva tarnijat, ei ole paljusid kodumajapidamisi, eeskätt kõige haavatavamaid, energiaturule kaasatud ning nad ostavad energiat ikka veel kohatute, aegunud ja kallite tariifide alusel;
 - h. soovib uurida, milliseid meetmeid tuleks võtta, et võimaldada jaehindades paremini kajastada hulgimüügihindu ning seega muuta fikseeritud elementide, eelkõige maksude ja lõivude ning mõnel juhul võrgutasude osakaalu suurenemise suundumust energiaarvetel; soovib kohaldada selliseid elemente progressiivselt; juhib tähelepanu kodumajapidamiste ja tööstustarbijate makstavate maksude ja lõivude määra erinevusele;
16. on kindlalt veendunud, et kõik energiatarnijate veebisaidid ja kogu e-arveldamine peaksid olema puuetega inimestele täielikult juurdepääsetavad ja vastama Euroopa standardi EN 301 549 asjakohastele nõuetele;
17. rõhutab, et liikmesriigid peaksid täielikult rakendama kolmandas energiapakettis sätestatud tarnija vahetamist käsitlevad sätted ning et siseriikliku õigusega tuleb tagada tarbijate õigus tarnijaid kiiresti, lihtsalt ja tasuta vahetada ning et tarnija vahetamise võimalust ei tohiks takistada lõpetamistasude või trahvidega; toonitab, et selle õiguse jõustamine turuseire ning tulemuslike, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste abil on

esmatähtis, ning toetab Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööameti (ACER) järelendusdokumendis „Sild 2025. aastasse“ esitatud soovitusi tarnija vahetamise kohta;

18. on seisukohal, et tuleks edendada kollektiivseid tarnija vahetamise süsteeme ja kampaaniaid, et aidata tarbijatel leida nii hinna kui ka kvaliteedi poolest parem lahendus; rõhutab, et sellised süsteemid peavad olema sõltumatud, usaldusväärsed, läbipaistvad, terviklikud ja kaasavad ning jõudma ka vähem kaasatud inimrühmadeni; on seisukohal, et seda rolli sobiksid hästi täitma kohalikud ametiasutused, reguleerivad asutused, tarbijaorganisatsioonid ja muud mittetulunduslikud organisatsioonid, et vältida kuritarvituslikke tavasid;
19. rõhutab, et liikmesriigid peavad energiatarbijate, eriti kõige haavatavamate tarbijate kaitsmiseks nõuetekohaselt rakendama ja jõustama ebaausate kaubandustavade direktiivi ja tarbija õiguste direktiivi sätteid rändmüügi, ebaõiglaste tingimuste või tavade ning agressiivsete turundusmeetodite kohta; märgib, et mitmes liikmesriigis saagenud kaebused rändmüügi kohta, ja nõuab selliste tavade keelustamist;
20. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle kaaluda konkreetselt energiavaldkonda käsitlevate õigusaktide lisamist tarbijakaitsealase koostöö määruse lisasse¹;

Kaasava energiasüsteemi tagamine, võimaldades kodanikel energiaalase ülemineku protsessis sisuliselt osaleda, ise taastuveneeriat toota ja energiatõhusaid valikuid teha

21. on seisukohal, et hästitoimiva energiasüsteemi kontekstis on kohalikel ametiasutustel, kogukondadel, kodumajapidamistel ja üksikisikutel tähtis roll, nad peaksid energiaalasele üleminekule oluliselt kaasa aitama ning neid tuleks julgustada energiatootjateks ja -tarnijateks saama, juhul kui nad soovivad seda teha; märgib, et seetõttu on oluline, et Euroopa Liit võtaks tootva tarbija kohta kasutusele ühise operatiivse määratluse;
22. pakub praeguse tühimiku täitmiseks välja järgmise ühise operatiivse määratluse: tootvad tarbijad on aktiivsed energiatarbijad, nagu kodumajapidamised (sh nii omanikud kui ka üürnikud), asutused ja väikeettevõtjad, kes osalevad energiaturul, tootes taastuveneeriat kas ise või kollektiivselt ühistute, muude sotsiaalsete ettevõtete või liitude kaudu; ühtlasi saavad tootvad tarbijad osaleda energiatõhususe suurendamisel ja/või toetada energiasüsteemide haldamist ning kõikva tootmisega taastuvate energiaallikate sidumist võrkudega tarbimiskaja kaudu; tootvad tarbijad aitavad ära kasutada taastuveneeria tootmise kogu potentsiaali päikese-, tuule- ja muude taastuveneeria projektide arendamise kaudu sobivates linnapiirkondades, sealhulgas katustel, samuti maa-aladel, kus see ei konkureeri toiduainete tootmise või mitmekesisuse säilitamisega;
23. peab äärmiselt oluliseks luua ja määratleda põhiõigus isetootmisele ja omatarbimisele ning koostada ühtne õigusraamistik õiguse kohta salvestada ja müüa elektri ülejääki õiglase hinna eest kooskõlas muudetud taastuveneeria direktiiviga; on ühtlasi seisukohal, et tuleb säilitada taastuveneeriaallikate eelisjuurdepääs elektrivõrgule ning eelisjärjekorras kasutamine, nagu on sätestatud kehtivas taastuveneeria direktiivis;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta, ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

24. on seisukohal, et liikmesriigid peaksid üldsuse osalemise toel koostama kodaniku ja kogukonna energiastrateegia, kirjeldades oma riiklikes tegevuskavades, kuidas nad kavatsesid toetada väikese ja keskmise mahuga taastuvenergia projekte ja energiaühistuid ning kuidas nad kavatsesid need kaasata oma õigusraamistikku, toetusprogrammidesse ja turulepääsu;
25. palub liikmesriikidel võtta kasutusele nn netomõõtmise (net metering) kavad, et toetada isetootmist ja ühist energiatootmist;
26. nõuab uue kodaniku ja kogukonna energia peatüki lisamist muudetud taastuvenergia direktiivi, et kõrvaldada peamised turu- ja haldustakistused ning tagada soodsam investeerimiskeskond taastuvenergia isetootmiseks ja omatarbimiseks; on seisukohal, et taastuvenergia direktiivi kõnealune peatükk peaks moodustama õigusraamistiku, mis suurendab tarbijate mõjuvõimu ning teeb neist investorite ja sidusrühmadena aktiivsed turuosalised; juhib tähelepanu sellele, et kodanike individuaalne ja ka kollektiivne tegevus kogukondlike energiaühistute või ühenduste vormis on energiaalase ülemineku põhiline eeldus, sest aitab kaasa turuosaliste mitmekesistamisele ja energiademokraatia suurendamisele, toetab säästval viisil kohalikku majandust ja tööhõivet ning suudab kohalikul tasandil tõhusalt lahendada tõsiseid sotsiaalseid probleeme, nagu kütteostuvõimetus; on seisukohal, et see on üldises mõttes kasulik ELi energia- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks ning energiaalase ülemineku kohaliku toetuse suurendamiseks;
27. on seisukohal, et optimaalseks energiaalaseks üleminekuks on vaja märkimisväärset käitumise muutust kodanike seas; peab stiimuleid ja juurdepääsu kvaliteetsele teabele seejuures väga tähtsaks ja palub komisjonil seda oma edaspidistes ettepanekutes käsitleda; leiab, et haridus, koolitus ja teabekampaaniad on olulised tegurid, et käitumise muutust saavutada;
28. on seisukohal, et isetootmise alustamist ja energiatõhususe meetmete kasutamist takistavad kapitali ja rahandusala oskusteadmiste piiratud kättesaadavus, suured esialgsed investeerimiskulud ja pikk tagasimakseae; soovib uusi ärimudeleid, kollektiivseid ostuskeeme ja uuenduslikke finantsinstrumente, mis ergutavad kõiki tarbijaid isetootmise, -tarbimise ja energiatõhususe meetmeid kasutama; on seisukohal, et see peaks kujunema Euroopa Investeerimispanga, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, programmi „Horisont 2020“ ja struktuurifondide oluliseks eesmärgiks; kordab, et projekte tuleks rahastada võrdleva kulutõhususe alusel, arvestades seejuures riiklike ja ELi kliima- ja energiapoliitika eesmärke ja kohustusi;
29. nõuab stabiilseid, piisavaid ja kulutõhusaid tasustamissüsteeme, et tagada investorite kindlus ja suurendada väikese ja keskmise mahuga taastuvenergiatootmise projektide alustamist, samas võimalikult vähendades turumoonutusi; kutsub liikmesriike üles täiel määral kasutama keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistega aastateks 2014–2020 ette nähtud vähese tähtsusega erandeid; on seisukohal, et võrgutariifid ja muud tasud peaksid olema läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning õiglaselt kajastama tarbija mõju elektrivõrgule, vältides kulude topeltväljanõudmist ja samas tagades jaotusvõrkude hoolduse ja arenduse piisava rahastamise; peab kahetsusväärseks taastuvenergia toetussüsteemide tagasiulatuvaid muutusi, samuti ebaõiglaste ja karistavate maksude või tasude kehtestamist, mis kahjustab isetootmise jätkuvat

laienemist; rõhutab, et hästi läbi mõeldud ja tulevikukindlad toetussüsteemid on tähtsad investorite kindlustunde ja maksumaksjate kulutuste tasuvuse suurendamiseks ning kirjeldatud muudatuste vältimiseks tulevikus; rõhutab, et tootvaid tarbijaid, kes pakuvad võrgule salvestamisvõimsust, tuleks tasustada;

30. soovitab vähendada uue isetootmise suutlikkuse haldustõkkeid absoluutse miinimumini, eelkõige kõrvaldades turu ja võrgu juurdepääsupiirangud; soovitab lühendada ja lihtsustada autoriseerimismenetlusi, näiteks minnes üle lihtsa teavitamise nõudele, austades samas endiselt kõiki õiguslikke nõudeid ja tagades jaotusvõrguettevõtjate teavitamise; soovitab lisada taastuenergia direktiivile selle läbivaatamise käigus konkreetseid sätteid tõkete kõrvaldamiseks ja kogukondlike/koostööpõhiste energiasüsteemide edendamiseks nn kontaktpunktide kaudu, mis tegelevad projektilubadega ja annavad rahandus- ja tehnilist oskusteavet, ja/või konkreetsete tervituskampaaniate kaudu kohalikul ja kogukondlikul tasandil, samuti tagades tootvate tarbijate juurdepääsu alternatiivsetele vaidluste lahendamise mehhanismidele;
31. rõhutab vajadust kujundada üürnike ja korterelamute elanike jaoks soodne, stabiilne ja õiglane raamistik, et võimaldada ka neil ühisomandist, isetootmisest ja energiatõhususe meetmetest kasu saada;
32. palub komisjonil suurendada toetust linnapeade paktile, arukatele linnadele ja arukatele kogukondadele ning 100% taastuvaid energiaallikaid kasutavatele kogukondadele, et neid laiendada ja edasi arendada kui vahendeid isetootmise ja energiatõhususe meetmete edendamiseks, kütteostuvõimetuse vastu võitlemiseks, parimate tavade vahetamise soodustamiseks kõigi kohalike ametiasutuste, piirkondade ja liikmesriikide vahel ning selleks, et tagada kõigi kohalike ametiasutuste teadlikkus neile kättesaadavast rahalisest abist;

Tarbimiskaja reguleerimise edendamine

33. rõhutab, et tarbimiskaja stimuleerimiseks peab energiahind vastavalt kõrgema ja madalama tarbimisega perioodidele vahelduma, ja toetab seetõttu vabatahtlikkusel põhinevat dünaamilist hinnakujundust, mille mõju kõikidele tarbijatele tuleks põhjalikult hinnata; rõhutab, et tuleb rakendada tehnoloogiat, mis annab paindlikku tarbimist soosivaid hinnasignaale, muutes tarbijad vastuvõtlikumaks; on veendunud, et kõik tariifid peavad olema läbipaistvad, võrreldavad ja selgelt lahti seletatud; soovitab põhjalikumalt analüüsida, kuidas kehtestada ja rakendada progresseeruvaid ja muutuvaid tariifisüsteeme, et soodustada energiasäästu, enesereguleerimist, tarbimiskaja ja energiatõhusust; meenutab komisjonile, et tulevaste seadusandlike ettepanekute kavandamisel peaks olema tagatud, et dünaamiliste hindade juurutamisega kaasneb klientide ulatuslikum teavitamine;
34. on seisukohal, et tarbijatel peaks olema lihtne ja kiire juurdepääs oma energiatarbimise andmetele ja sellega seotud kuludele, et aidata neil teha teadlikke otsuseid; märgib, et üksnes 16 liikmesriiki on lubanud võtta 2020. aastaks suures ulatuses kasutusele nutiarvestid; on seisukohal, et nutiarvestite kasutuselevõtmisel peaksid liikmesriigid tagama kindla õigusraamistiku, et teha kindel lõpp õigustamatute tagasiulatuvate arvete esitamisele ning tagada nutiarvestite tõhus kasutuselevõtt, mis on taskukohane kõigile, eelkõige kütteostuvõimetutele tarbijatele; rõhutab, et nutiarvestitest tulenev kasu tuleks võrguettevõtjate ja tarbijate vahel õiglaselt jagada;

35. rõhutab, et aruka tehnoloogia arendamine mängib energiaalasel üleminekul olulist rolli ning võib aidata tarbijatel oma energiakulusid vähendada ja energiatõhusust parandada; palub seega IKT kiiret kasutuselevõttu, kaasa arvatud mobiilirakendused, internetipõhised platvormid ja arvete esitamine interneti teel; rõhutab, et nende muutuste käigus ei tohi tähelepanuta jätta kõige haavatavamaid või vähem kaasatud tarbijaid ning nende arved ei tohi suureneda, kui nad pole muutustest otseselt kasu saanud; märgib, et neid tarbijarühmi tuleks eraldi toetada ja tuleks vältida mis tahes sunnitud kaasamist, mis ei võimalda tarbijatel vabalt tariife ja tarnijaid valida;
36. rõhutab vajadust soodustada arukate võrkude ja seadmete arendamist, millega automatiseeritakse energianõudluse reguleerimine vastavalt hinnasignaalidele; on veendunud, et arukate seadmete rakendamisel tuleb tagada kõrgetasemeline andmekaitse, seadmed peavad olema koostalitlusvõimelised, projekteeritud lõpptarbijale kasu toomiseks, varustatud energia säästmist suurendavate funktsioonidega ja toetama energiateenuste turgude arendamist ning nõudluse juhtimist;
37. rõhutab, et tarbijad peaksid saama vabalt valida pakkumisi koondavaid ettevõtjaid ja tarnijatest sõltumatuid energiateenuse ettevõtjaid;
38. on seisukohal, et kodanike energiaalaste andmete töötlemise ja säilitamisega peaksid tegelema üksused, mis haldavad andmetele juurdepääsu mittediskrimineerival viisil, ning see peaks toimuma kooskõlas ELis kehtiva eraelu puutumatuse ja andmekaitse raamistikuga, milles on sätestatud, et tarbijale peaks alati jääma kontroll oma andmete üle ning et andmeid tohib edastada kolmandatele osalistele vaid tarbija sõnaselge nõusoleku korral; on seisukohal, et lisaks peaks kodanikel olema võimalik kasutada oma õigust isikuandmeid parandada ja kustutada;

Kütteostuvõimetuse põhjuste kõrvaldamine

39. nõuab tugeva ELi õigusraamistiku loomist kütteostuvõimetuse vähendamiseks, jagades liikmesriikide vahel parimaid tavasid ja koostades kütteostuvõimetuse laia, üldise, kuid mittekvantitatiivse määratluse, mis keskendub põhimõttele, et taskukohase energia kättesaadavus on sotsiaalne põhiõigus; nõuab tungival, et komisjon seaks kütteostuvõimetuse leevendamise meetmed tulevastes seadusandlikes ettepanekutes prioriteediks ja esitaks 2017. aasta keskpaigaks konkreetse tegevuskava;
40. rõhutab, et andmete parem kättesaadavus ja kogumine on tähtis olukorra hindamiseks ja abi võimalikult tulemuslikuks suunamiseks kütteostuvõimetutele kodanikele, kodumajapidamistele ja kogukondadele; toonitab, et turu mis tahes märkimisväärsed muutused tuleb eelnevalt hinnata selle poolest, kas neil on haavatavatele kodumajapidamistele positiivne või neutraalne mõju, ning selliste esialgsete hinnangute kinnitamiseks teha järelhindamine või vajaduse korral kiiresti rakendada parandusmeetmeid;
41. rõhutab, kui oluline on soodustada selles valdkonnas kõikvõimalikku koostööd, eelkõige seda, mis on võimalik kohalike ametiasutuste ja jaotusvõrguettevõtjate vahel, kes suudavad pakkuda kõige rohkem teavet kütteostuvõimetuse määra kohta ja märgata ohuolukordi, järgides samas täielikult Euroopa ja riiklikke andmekaitse eeskirju;
42. on seisukohal, et energialiidu juhtimise raamistik peaks hõlmama liikmesriikide

seatavaid eesmärke ja aruandlust kütteostuvõimetuse kohta ning tuleks välja arendada heade tavade komplekt;

43. on seisukohal, et energiatõhususe meetmed on kütteostuvõimetuse ja tarbijate haavatavuse kulutõhusa vähendamise strateegia kujundamisel kesksel kohal ning täiendavad sotsiaalkindlustuse poliitikat; nõuab meetmete võtmist, tagamaks, et seoses hoonete energiatõhususe direktiivi ja energiatõhususe direktiivi, eelkõige selle artikli 7 läbivaatamisega pöörataks hoonete energiatõhusal renoveerimisel rohkem tähelepanu kütteostuvõimetutele kodanikele; soovib kaaluda eesmärgina energiakulukate kodude vähendamist 2030. aastaks, keskendudes üürikinnisvarale ja sotsiaalkorteritele; on veendunud, et ehitised, mida kasutavad ja omavad riigiasutused, peaksid selles valdkonnas eeskuju andma;
44. nõuab, et energiatõhususe jaoks ettenähtud ELi vahendeid ja isetootmise toetust suunataks rohkem kütteostuvõimetutele, madala sissetulekuga tarbijatele ja et rohkem tegeldaks üürnike ja omanike huvide lahknevuste lahendamiselega;
45. on seisukohal, et kuigi liikmesriikide eri tavaid tuleb austada, on täpselt suunatud sotsiaalsed tariifid madala sissetulekuga ja haavatavate kodanike jaoks üliolulised, mistõttu tuleks neid edendada; leiab, et mis tahes sellised sotsiaalsed tariifid peaksid olema täielikult läbipaistvad;
46. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

12.4.2016

SISETURU- JA TARBIAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS

tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile

uute võimaluste kohta energiatarbijatele
(2015/2323(INI))

Arvamuse koostaja: Kaja Kallas

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tunneb heameelt komisjoni teatise „Uued võimalused energiatarbijatele“¹ üle; nõustub komisjoni seisukohaga, mille kohaselt tuleb kaotada tõkked, mis takistavad tarbijatel oma tarbimist nõuetekohaselt juhtida ja oma energiakulusid vähendada;
2. on veendunud, et energialiit² peaks keskenduma kodanike huvidele;
3. on sügavalt mures asjaolu pärast, et pärast viie aasta möödumist kolmanda energiapaketi ülevõtmistähtpäevast ei ole veel ellu viidud selle eesmärki tagada tõeliselt konkurentsivõimeline ja tarbijasõbralik jaemüügiturg ning et energia jaemüügiturgude liberaliseerimist ja integreerimist ning võrguettevõtjate eraldamist teatavates liikmesriikides ei ole ikka veel lõpule viidud, mille tagajärjeks on ebapiisav konkurents, turgu valitseva seisundi kuritarvitamise juhtumid, läbipaistvuse puudumine ning tarnijate ja teenuste väiksem valik;
4. nõuab tungivalt, et komisjon võtaks konkreetseid meetmeid energia hulgi- ja jaemüügiturgude paremaks ühendamiseks, et paremini kajastada vähenevaid hulgimüügiturgulisi jaehindades ja saavutada reguleeritud hindade järkjärguline kaotamine, ning edendaks vastutustundlikku tarbijakäitumist, ergutades liikmesriike otsima küteostuvõimetuse ennetamiseks muid vahendeid; tuletab meelde, et turu seatud hinnad on tarbijatele kasulikud; nõuab, et võrgutasud kujundataks välja viisil, mis võimaldab kulude mõistlikku katmist ega takista energiatõhususe meetmeid;
5. nõuab kolmanda energiapaketi täielikku rakendamist, mis hõlmab ka õigust tarnijaid

¹ COM(2015) 339 final.

² Komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatis „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“, COM(2015) 080 final.

tasuta vahetada ja tarbijate paremat teavitamist oma õigustest, ning täiendavaid meetmeid tarnijate vahetamise lihtsustamiseks ja kiirendamiseks, sealhulgas vahetusperioodi lühendamist ning andmete tulemuslikku ja turvalist ülekantavust, et vältida tarbijate seotuks jäämist;

6. rõhutab, millist rolli võivad kollektiivse tarnijavahetuse süsteemid ja kampaaniad omada nende sõltumatuse ja kaasavuse korral tarbijate abistamisel parema pakkumise leidmisel ning vähem kaasatud isikute ja kõige haavatavamate kodumajapidamisteni jõudmisel;
7. palub komisjonil tagada ebaausate kaubandustavade direktiivi¹ rakendamise ning nõuab paremat koostööd niisuguseid tavaid uurivate liikmesriikide siseriiklike asutuste vahel; tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle kaaluda konkreetselt energiavaldkonda käsitlevate õigusaktide lisamist tarbijakaitsealase koostöö määruse² lissasse;
8. rõhutab, kui oluline on juurdepääs reaalajas saadavale teabele energiaallikate jaotuse ja energiatarbimise ning nendega seotud kulude kohta selleks, et tarbijatel oleks suurem kontroll oma tarbimise ja tõhusa energiakasutuse üle ning et suurendada läbipaistvust ja konkurentsi energiaturul; nõuab seetõttu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, nt mobiilirakenduste, veebiplatvormide, andmekeskuste ja arukate arvestite kiiret kasutuselevõttu selges raamistikus, mis hõlmab andmekaitset, turvalisust ja kõikide turuosaliste juurdepääsu andmetele, tagades seega tarbijate kontrolli säilimise oma andmete üle; kutsub lisaks komisjoni üles jälgima 9. märtsi 2012. aasta soovitusel nr 2012/148/EL (arukate mõõtmisüsteemide arendamiseks ettevalmistumise kohta)³ rakendamist ja tagama, et digitaalselt vähem kaasatud tarbijaid ei jäetaks tähelepanuta;
9. palub, et komisjon võtaks täiendavaid meetmeid, et suurendada energiaarvete esitamise ja asjakohaste arvestite näitude lugemise sagedust ning nende selgust, võrreldavust ja läbipaistvust seoses energiaallikate liikide, tarbimise ja hinnastruktuuri ning teabepäringute ja kaebuste menetlemisega; nõuab Euroopa Liidu suuniseid sõltumatute, ajakohastatud ja hõlpsalt kasutatavate hinnavõrdlusvahendite kohta, et eelkõige parandada läbipaistvust, usaldusväärust ja konkurentsi kõikide turul tegutsejate vahel ning teha tarbijate jaoks võimalikuks ja lihtsamaks võrrelda pakkumisi, sealhulgas lepingute liikide, hindade ja energiaallikate liikide osas; nõuab ühtlasi, et kõikidele tarbijatele tehtaks kättesaadavaks vähemalt üks energiategustuste hinnavõrdlusvahend; on veendunud, et energiaarved ei tohiks sisaldada makse ja tasusid, mis ei ole energiaga seotud; rõhutab, et vaja on kõiki asjakohaseid tasusid ja makse sisaldavat selget keskmist kWh hinda, et tarbijatel oleks võimalik korrektselt võrrelda neile kehtivat tariifi oma praeguse energiaettevõtja või teiste energiaettevõtjate muude võimalike pakkumistega;
10. on kindlalt veendunud, et kõigi energiatarbijate veebisaidid ja e-arveldamine peaksid olema puuetega inimestele täielikult juurdepääsetavad ja vastama Euroopa standardi EN 301 549 asjakohastele nõuetele;

¹ 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004, ELT L 149, 11.6.2005, lk 22–39.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta, ELT L 364, 9.12.2004, lk 1–11.

³ ELT L 73, 13.3.2012, lk 9–22.

11. on veendunud, et elektrituru korralduse läbivaatamise keskne eesmärk peaks olema tagada piisav investeerimine elektriturgudesse ja taskukohased hinnad ning anda tarbijatele rohkem valikuid ja parem kontroll oma osalemise üle täielikult toimival ja tõhusal energiaturul, tehes seda eelkõige dünaamilise hinnaga lepingute abil ja isetootmise tõkete kõrvaldamise abil; nõuab lihtsat turulepääsu ja elektri bilansivastutust tootvate tarbijate jaoks, kulude ja tulude õiglast jaotust ning tarbijakaitse kõrget taset.

**NÕUANDVAS KOMISJONIS
TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	15.3.2016
Lõpphääletuse tulemus	+: 32 -: 2 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Carlos Coelho, Sergio Gaetano Cofferati, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, Daniel Dalton, Pascal Durand, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, Maria Grapini, Robert Jarosław Iwaszkiewicz, Liisa Jaakonsaari, Antonio López-Istúriz White, Marlene Mizzi, Eva Paunova, Marcus Pretzell, Virginie Rozière, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Olga Sehnalová, Ivan Štefanec, Catherine Stihler, Mylène Troszczynski, Anneleen Van Bossuyt, Marco Zullo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Lucy Anderson, Biljana Borzan, Birgit Collin-Langen, Edward Czesak, Kaja Kallas, Julia Reda, Dariusz Rosati, Kerstin Westphal
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Petras Auštrevičius, Jane Collins

**VASTUTAVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	21.4.2016
Lõpphääletuse tulemus	+: 55 -: 3 0: 5
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Nicolas Bay, Xabier Benito Ziluaga, José Blanco López, David Borrelli, Jerzy Buzek, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Peter Eriksson, Ashley Fox, Adam Gierek, Theresa Griffin, Hans-Olaf Henkel, Eva Kaili, Kaja Kallas, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Seán Kelly, Jeppe Kofod, Jaromír Kohlíček, Miapetra Kumpula-Natri, Janusz Lewandowski, Ernest Maragall, Edouard Martin, Angelika Mlinar, Csaba Molnár, Nadine Morano, Dan Nica, Angelika Niebler, Morten Helveg Petersen, Carolina Punset, Michel Reimon, Herbert Reul, Paul Rübig, Algirdas Saudargas, Jean-Luc Schaffhauser, Sergei Stanishev, Dario Tamburrano, Claude Turmes, Vladimir Urutchev, Adina-Ioana Vălean, Henna Virkkunen, Martina Werner, Hermann Winkler, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Soledad Cabezón Ruiz, Cornelia Ernst, Gerben-Jan Gerbrandy, Werner Langen, Olle Ludvigsson, Vladimír Maňka, Marian-Jean Marinescu, Marisa Matias, Clare Moody, Markus Pieper, Dominique Riquet, Theodor Dumitru Stolojan
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Isabella Adinolfi, Eleonora Evi, Zdzisław Krasnodębski, Jean Lambert, Andrew Lewer, Miroslav Mikolášik